

החלטת ועדת האתיקה בקובלנות של

זיו פרייס, אליעזר דביר ופנחס וולף נגד חברי הכנסת אחמד טיבי, טלב אלסאנע וג'מאל זחאלקה

מיום ג' בתמוז התשס"ד (22.6.2004)

1. הקובלנות

כל הקובלנות שלפנינו מתייחסות לדברים שנאמרו על ידי חברי הכנסת אחמד טיבי, טלב אלסאנע וג'מאל זחאלקה בישיבת הכנסת, ביום כ"ח באייר התשס"ד (19 במאי 2004), בעת דיון על פעולות צה"ל ברפיח באותו יום.

1.1 הקובלנה של זיו פרייס נגד ח"כ אחמד טיבי וח"כ טלב אלסאנע

הקובל, שהינו לטענתו חייל מילואים קרבי, קובל נגד ח"כ אחמד טיבי על כך שהוא קרא לחיילי צה"ל "רוצחים" ונגד ח"כ טלב אלסאנע על כך שבאותו מעמד השווה את פעילות צה"ל ברפיח למעשים שנעשו על ידי הנאצים.

הקובל מוסיף וטוען:

"... אם אפשר לנתח את כנסת ישראל ה-16, אתיקה זו כנראה מילה זרה ויוצאת דופן שחברי כנסת מכל המגזרים בזים לה. לצערי איני מאמין שתהיה התייחסות לגופו של עניין..."

1.2 הקובלנה של אליעזר דביר נגד ח"כ טלב אלסאנע

בקובלנה זו טוען הקובל כי ח"כ טלב אלסאנע, במליאת הכנסת ביום כ"ח באייר התשס"ד (19 במאי 2004), התבטא כנגד הרמטכ"ל וחיילי צה"ל והשתמש כלפיהם בביטוי "נאצי".

הקובל מצטט מהפרוטוקול של הישיבה את דברי ח"כ אלסאנע

"... מה שעושים היום במחנות הפליטים תל אלסולטן ורפיח מוכיח כי על מנת להיות נאצי לא צריך להיות גרמני ואפשר לבצע את המעשים הנאצים מבלי להיות גרמני. עושים שואה חדשה לעם הפלסטיני."

עוד נטען על ידי הקובל כי ח"כ טלב אלסאנע אמר לח"כ רוני בר-און:

"תתבייש לך. אם אתה רוצה לראות פרצוף של נאצי - לך לראי ותראה אותו. תתבייש לך."

כמו כן טוען הקובל כי ח"כ אלסאנע השתמש בביטויים נוספים כמו "פושעי מלחמה", וכי כל הביטויים האמורים אינם ביטויים שצריכים לעבור עליהם על סדר היום בהשמעם במליאת הכנסת.

1.3 הקובלנה של פנחס וולף נגד ח"כ אחמד טיבי, טלב אלסאנע וג'מאל זחאלקה

גם קובלנה זו מתייחסת לדבריהם של ח"כ אחמד טיבי וח"כ טלב אלסאנע בישיבת הכנסת ביום כ"ח באייר התשס"ד (19.5.04).

שלא כמו הקובלנות האחרות, קובלנה זו מתייחסת גם לדברי ח"כ ג'מאל זחאלקה שהתבטא, לדעת הקובל, בצורה לא הולמת באומרו:

"... צבא שביצע פשעים בהוראה של ממשלה פושעת..."

הקובל מוסיף וטוען:

"... התבטאויות אלו, מסוגלות להתחרות עם הגרועים שבשונאינו, פותחות פתח להגשת תלונות לבית הדין הבינלאומי בהאג, ושמות במצב מביך את כנסת ישראל וצבא הגנה לישראל. דווקא ביום שחרור ירושלים התבטאויות אלו מביכות הרבה יותר וגורמות נזק תדמיתי למדינת ישראל..."

2 תגובות הנקבלים

2.1 תגובתו של ח"כ אחמד טיבי לגבי הקובלנות של זיו פרייס ופנחס וולף

מכתבו מיום 3.6.04 לועדת האתיקה טוען ח"כ טיבי:

"בנאומי בכנסת התייחסתי לירי שבוצע ע"י צה"ל כנגד צעדה אזרחית שהיא התגלמות המושג "התנגדות לא אלימה" (non-violent resistance). הירי הזה שבוצע ע"י טנק (שלושה פגזי טנק, אחד אחרי השני) ולא ע"י מסוק כפי שהתברר לאחר מכן, גרם למותם ולפציעתם של עשרות אנשים ביניהם ילדים ונערים. העובדה שההרג בוצע ע"י טנק ולא ע"י מטוס אינה משנה את חומרת המעשה.

הדבר מהווה ע"פ החוק הבינלאומי פשע מלחמה והרג בכוונה תחילה. על החייל, מפקדו הישיר, המג"ד ואלוף הפיקוד שנתנו את ההוראה לירות פגזי טנק לעבר צעדה אזרחית לדעת כאנשים סבירים כי התוצאה תהיה הרג מאסיבי.

צה"ל מחפה ומטיח, במקרה של חקירה, ועל כן הוא נותן יד להמשך פשעי המלחמה. חיילים אלה לא הועמדו לדין, לא הואשמו לא ברצח לא בהרג ואף לא בגרימת מוות ברשלנות!!! על כן, הם בהחלט יכולים להבין שמה שהם עשו היה תקין והם יכולים לשוב ולעשותו בשנית.

עד היום נהרגו מאז תחילת האינתיפאדה כ- 570 ילדים פלסטינים ע"י ירי ישיר, הפצצות מהאוויר וירי פגזי טנקים.

בחוק הבינלאומי יש הגדרה אחת ויחידה לדברים המתוארים לעיל: פשעי מלחמה. מי שאחראי על פשעי המלחמה ומעשי הרצח או ההרג האלה חייב לתת את הדין גם אם הוא יהודי וגם אם מדובר בקציני צה"ל או חייליו.

תפקידי כנבחר ציבור כפי שאני רואה זאת, הוא לאמר את דעתי בפומבי, להיאבק נגד המשך הכיבוש, לחשוף את פשעיו ולהמשיך במקביל במאבק עיקש למען שלום ישראלי-פלסטיני שישים קץ לסבל של כולנו.

דבריי ככל שיהיו קשים, נאמרו בסערת רגשות ומלב שותת דם, מחוורים לעומת תמונותיהם של גופות הילדים הפלסטינים המרוטשות ברחובות עזה ורפיח.

במקום להעמיד לדין את אלה שירו והרגו, מגישים נגדי תלונה קנטרנית לועדת האתיקה. מעשה קפקאי ומחזה אבסורד כזה חייב לחלוף לו מן העולם."

2.2 תגובתו של ח"כ טלב אלסאנע לגבי הקובלנות של אליעזר דביר ופנחס וולף

במכתבו מיום 2.6.04 לועדת האתיקה טוען ח"כ אלסאנע:

"ההתבטאויות שלי היו על רקע הארועים המזעזעים ברפיח, לפיהם טנק ישראלי ירה טילים לכיוון מפגנים וגרם למותם של ילדים ואזרחים חפים מפשע.

הועדה מתבקשת לתת את דעתה למעשים המזעזעים והנפשעים בטרם תתייחס להצהרות או התבטאויות שהן בגדר תגובה על המעשים החמורים של צה"ל ברפיח.

ועדת האתיקה, אינה מתיימרת לשלול מחברי הכנסת, זכותם להביע את דעתם, וחומרת התגובה היא תולדה לחומרת המעשה, אשר בגינו נאמרו הדברים.

יש להתייחס להתבטאויות על רקע המעשים החמורים והנפשעים של כוחות הבטחון נגד האוכלוסיה הפלסטינית ברפיח, ולא במנותק מהמעשים הנ"ל.

2.3 ח"כ ג'מאל זחאלקה בחר שלא להגיב לגבי הקובלנה של פנחס וולף.

3. החלטת הוועדה

ועדת האתיקה דנה בכל הקובלנות בישיבתה ביום י"ט בסיון התשס"ד (8 ביוני 2004) ולהלן החלטותיה:

3.1 לגבי ח"כ אחמד טיבי

אין זו הפעם הראשונה שח"כ אחמד טיבי מתבטא כנגד חיילי צה"ל.

בישיבת הכנסת ביום כ"ג באייר התשס"א (16 במאי 2001) כינה ח"כ טיבי את הרמטכ"ל דאז שאול מופז "פשיסט" ו"אחראי לרצח", וקיבל נזיפה מועדת האתיקה. (החלטת ועדת האתיקה מיום כ"ב בטבת התשס"ב (6 בינואר 2002)).

עיון בפרוטוקול הישיבה של הכנסת שהיא נשוא הקובלנות, מעלה כי ח"כ אחמד טיבי אמר גם את הדברים הבאים:

"... מי שהורה את ההוראה להעלות מסוק שירה ארבעה טילים לעבר הפגנה אזרחית, שר הביטחון, הרמטכ"ל, אלוף הפיקוד דן הראל ואליעזר שקדי מפקד חיל האוויר, הוא אחראי על ביצוע פשע מלחמה. המקום של ארבעת האנשים האלה הוא על טריבונל של פושעי מלחמה. הטייס הזה, הבן היקר שלכם, אותו שלחתם כדי להרוג ילדים פלסטינים. אמא שלו צריכה להתבייש שהבן שלה רוצח בדם קר. זה טייס רוצח. המפקד שלו רוצח. אתם פה מגנים עליהם. שלחתם ארבעה טילים על ועדה אזרחית".

"... אתם חבורה של פשיסטים. אתה פשיסט, ואתה סגן השר פשיסט. אתה מבייש כל חברה אזרחית..."

"... אני בז לכם. אני בז לשלושתכם. יש לכם דרך חיים של דם, רצח, דיכוי ובוז..."

לאור הסערה שהתחוללה בכנסת הכריז יושב ראש הישיבה על הפסקה של הישיבה להרגעת הרוחות.

לאור כל האמור, החליטה ועדת האתיקה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(4) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות), להרחיק את ח"כ אחמד טיבי משיבות מליאת הכנסת וועדותיה למשך יום אחד.

3.2 לגבי ח"כ טלב אלסאנע

גם לגבי ח"כ טלב אלסאנע אין זו הפעם הראשונה שבה הוא מתבטא בביטויים חריפים נגד חיילי צה"ל ומתנהג באופן הפגנתי נגדם.

ביום ב' בסיון התשנ"ו (20 במאי 1996) הטילה עליו ועדת האתיקה נזיפה חמורה בעקבות קריאתו לעבר ראש הממשלה דאז, שמעון פרס, "תתבייש לך, רוצח ילדים".

3.3 לגבי ח"כ ג'מאל זחאלקה

ביום כ"ג בחשון התשנ"ז (5 בנובמבר 1996) הטילה עליו ועדת האתיקה נזיפה, תוך הבהרת כוונתה לנהוג בעתיד בחומרה, עקב הנפת דגל שחור במליאת הכנסת בעקבות אירועי הדמים לאחר פתיחת המנהרה ליד הכותל המערבי.

עיון בפרוטוקול הישיבה של הכנסת, שהיא נשוא הקובלנות שלפנינו, מעלה כי ח"כ טלב אלסאנע אמר גם את הדברים הבאים:

"... כאשר מסוק עולה לאוויר ויורה טילים לכיוון של מפגינים, התוצאה הוודאית והיחידה היא רציחתם של אותם מפגינים. מי שנותן את ההוראה ומי שמבצע אותה הוא רוצח על-פי כל הגדרה משפטית. לכן, האחראי לדבר הזה, שר הביטחון שרץ ושש כדי להכניס את צה"ל לשטחים ולמחנות הפליטים, המאוכלסים על ידי אזרחים חפים מפשע, והרמטכ"ל - הם אחראים למעשי הרצח, והם צריכים לקבל על עצמם אחריות למעשה רצח נתעב זה ולהתפטר. אני קורא ליועץ משפטי אפילו לפתוח נגדם בחקירה, כי זה מעשה רצח אפילו על פי החוק הישראלי..."

דברים אלה, וכן ההתבטאויות נשוא הקובלנות, נאמרו לאחר שיושב ראש הישיבה הפסיק את הישיבה לצורך הרגעת הרוחות.

לאור כל האמור החליטה ועדת האתיקה, בתוקף סמכותה לפי סעיף 13ד(ד)(4) לחוק החסינות, להרחיק את ח"כ טלב אלסאנע משיבות מליאת הכנסת וועדותיה למשך תקופה של יומיים.

על אף שועדת האתיקה סבורה כי התבטאותו של ח"כ ג'מאל זחאלקה כלפי ממשלת ישראל אינה ראויה ויש להמנע מהתבטאויות מסוג זה - לא מצאה הוועדה כי יש להטיל עליו סנקציה כלשהיא עקב ההתבטאות האמורה.

3.4 החלטת ועדת האתיקה תונח על שולחן הכנסת.